

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ TP. HCM**

LÊ THỊ MỸ NƯƠNG

**CÁC NHÂN TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN THỰC HIỆN
KẾ TOÁN QUẢN TRỊ CHIẾN LƯỢC VÀ SỰ TÁC ĐỘNG
ĐẾN THÀNH QUẢ HOẠT ĐỘNG CỦA CÁC DOANH
NGHIỆP SẢN XUẤT VIỆT NAM**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

TP. Hồ Chí Minh - Năm 2020

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ TP. HCM**

LÊ THỊ MỸ NƯƠNG

**CÁC NHÂN TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN THỰC HIỆN
KẾ TOÁN QUẢN TRỊ CHIẾN LƯỢC VÀ SỰ TÁC ĐỘNG
ĐẾN THÀNH QUẢ HOẠT ĐỘNG CỦA CÁC DOANH
NGHIỆP SẢN XUẤT VIỆT NAM**

Chuyên ngành: Kế toán

Mã số: 9340301

LUẬN ÁN TIÊN SĨ KINH TẾ

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC:

1. TS Phạm Ngọc Toàn
2. PGS.TS Nguyễn Anh Hiền

TP. Hồ Chí Minh - Năm 2020

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận án “**Các nhân tố ảnh hưởng đến thực hiện kế toán quản trị chiến lược và sự tác động đến thành quả hoạt động của doanh nghiệp sản xuất Việt Nam**” là nghiên cứu của riêng tôi.

Báo cáo kết quả trong luận án là trung thực, tác giả chưa công bố kết quả của đề tài này trong bất kỳ đề tài nào khác.

Tác giả

Lê Thị Mỹ Nương

LỜI CẢM ƠN

Trong khoảng thời gian hoàn thành luận án tôi đã nhận được rất nhiều sự hỗ trợ từ thầy cô, đồng nghiệp, người thân, bạn bè và các bạn cựu sinh viên

Đầu tiên tôi xin gửi lời cảm ơn đến quý thầy cô khoa Kế Toán trường ĐH Kinh Tế TP.HCM đã nhiệt tình giảng dạy, chia sẻ và hướng dẫn phương pháp nghiên cứu.

Trong thời gian thực hiện đề tài này, tôi luôn nhận được sự động viên, hỗ trợ, hướng dẫn nhiệt tình từ hai thầy **TS. Phạm Ngọc Toàn** và **PGS.TS. Nguyễn Anh Hiên**. Em xin gửi đến hai thầy lời biết ơn sâu sắc nhất, cảm ơn hai thầy đã luôn giúp đỡ em trong suốt thời gian qua.

Tôi cũng xin gửi lời cảm ơn sâu sắc đến các anh/chị đang công tác tại viện đào tạo sau đại học, thư viện trường ĐH Kinh Tế TP.HCM luôn tạo điều kiện và hỗ trợ nhanh chóng cho tôi trong suốt thời gian nghiên cứu.

Tôi cũng xin trân trọng gửi lời cảm ơn đến quý chuyên gia, quý doanh nghiệp, đồng nghiệp, bạn bè và các bạn cựu sinh viên trường Cao đẳng Công Thương TP.HCM, Trường ĐH Sài Gòn, Trường ĐH Kinh Tế TP.HCM, Trường ĐH Ngân Hàng, Trường ĐH Sư Phạm Kỹ Thuật TP.HCM, Trường ĐH Công Nghệ,... đã giúp đỡ tôi trong suốt quá trình khảo sát thu thập dữ liệu

Cuối cùng, tôi xin gửi những tình cảm đặc biệt đến bố mẹ, ông xã, và các con. Cảm ơn gia đình luôn hỗ trợ và là động lực để tôi hoàn thành luận án!

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH SÁCH CÁC TỪ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC BẢNG BIỂU	vii
DANH MỤC HÌNH VẼ, SƠ ĐỒ	ix
TÓM TẮT	x
ABSTRACT	xii
PHẦN MỞ ĐẦU	1
CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN NGHIÊN CỨU	8
1.1 Tổng quan các nghiên cứu nước ngoài	8
1.1.1 Các nghiên cứu về KTQTCL	8
1.1.2 Các nghiên cứu về các nhân tố ảnh hưởng đến KTQTCL	23
1.1.3 Nghiên cứu về ảnh hưởng của thực hiện KTQTCL đến thành quả.	28
1.2 Tổng quan các nghiên cứu trong nước	30
1.2.1 Các nghiên cứu về nội dung KTQTCL	30
1.2.2 Các nghiên cứu về các nhân tố ảnh hưởng đến thực KTQTCL	32
1.2.3 Nghiên cứu tác động của thực hiện KTQTCL đến thành quả hoạt động.....	34
1.3 Nhận xét các nghiên cứu trước và xác định lỗ hổng nghiên cứu	35
1.3.1 Nhận xét về các nghiên cứu trước	35
1.3.2 Xác định khe hổng nghiên cứu và hướng nghiên cứu của luận án	37
KẾT LUẬN CHƯƠNG 1	39
CHƯƠNG 2: CƠ SỞ LÝ THUYẾT	40
2.1 Một số vấn đề chung về kế toán quản trị chiến lược	40
2.1.1 Định nghĩa quản trị chiến lược	40
2.1.2 Khái niệm KTQTCL	41
2.1.3 Vai trò KTQTCL	47

2.1.4	Nội dung của KTQTCL.....	51
2.1.5	Kỹ thuật của KTQTCL.....	52
2.2	Thành quả hoạt động của đơn vị	62
2.3	Các nhân tố ảnh hưởng đến thực hiện KTQTCL	65
2.3.1	Nhân tố bên ngoài doanh nghiệp.....	65
2.3.2	Nhân tố bên trong của doanh nghiệp.....	68
2.4	Các lý thuyết nền liên quan	74
2.4.1	Lý thuyết ngẫu nhiên.....	74
2.4.2	Lý thuyết thể chế	79
2.4.3	Lý thuyết cấp trên (Upper echelons theory).....	81
	KẾT LUẬN CHƯƠNG 2.....	82
	CHƯƠNG 3: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	83
3.1	Khái quát phương pháp và quy trình nghiên cứu.....	83
3.1.1	Phương pháp nghiên cứu.....	83
3.1.2	Quy trình nghiên cứu	84
3.2	Mô hình nghiên cứu, giả thuyết nghiên cứu và thang đo của các biến	86
3.2.1	Mô hình nghiên cứu đề xuất.....	86
3.2.2	Giả thuyết nghiên cứu	89
3.2.3	Thang đo của các biến.....	94
3.3	Thiết kế nghiên cứu định tính và xây dựng thang đo	98
3.3.1	Nghiên cứu định tính.....	99
3.3.2	Quy trình thực hiện	100
3.4	Thiết kế nghiên cứu định lượng	102
3.4.1	Nghiên cứu định lượng sơ bộ.....	102
3.4.2	Nghiên cứu định lượng chính thức.....	104
	KẾT LUẬN CHƯƠNG 3.....	109
	CHƯƠNG 4: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ BÀN LUẬN.....	110
4.1	Kết quả nghiên cứu định tính.....	110
4.2	Kết quả nghiên cứu định lượng sơ bộ	112

4.2.1	Kiểm định độ tin cậy của thang đo	112
4.2.2	Kết quả phân tích EFA định lượng sơ bộ.....	114
4.3	Kết quả định lượng chính thức	116
4.3.1	Thống kê mẫu nghiên cứu	116
4.3.2	Kiểm định thang đo	120
4.4	Kiểm định mô hình SEM và giả thuyết	126
4.4.1	Kiểm định bằng mô hình SEM.....	126
4.4.2	Kiểm định ước lượng mô hình nghiên cứu bằng Bootstrap.....	128
4.4.3	Kết quả kiểm định giả thuyết	128
4.5	Bàn luận kết quả nghiên cứu.....	130
4.5.1	Bàn luận kết quả chính từ nghiên cứu.....	130
4.5.2	Các nhân tố ảnh hưởng đến thực hiện KTQTCL	132
	KẾT LUẬN CHƯƠNG 4.....	139
	CHƯƠNG 5 KẾT LUẬN VÀ HÀM Ý	140
5.1	Kết luận	140
5.2	Một số hàm ý quản trị.....	141
5.2.1	Hàm ý về mặt lý thuyết	141
5.2.2	Hàm ý về thực tiễn	143
5.3	Hạn chế của nghiên cứu và hướng nghiên cứu trong tương lai	150
	KẾT LUẬN CHƯƠNG 5.....	152
	TÀI LIỆU THAM KHẢO	153
	DANH MỤC CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU CỦA TÁC GIẢ	173
	PHỤ LỤC	

DANH SÁCH CÁC TỪ VIẾT TẮT

Viết tắt	Chữ viết đầy đủ	Dịch nghĩa (nếu có)
BCTC	Báo cáo tài chính	
DNSX	Doanh nghiệp sản xuất	
KTQT	Kế toán quản trị	
KTQTCL	Kế toán quản trị chiến lược	
SMA	Strategic management accounting	Kế toán quản trị chiến lược
PPNC	Phương pháp nghiên cứu	
SXKD	Sản xuất kinh doanh	
QTCL	Quản trị chiến lược	

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 2-1 Phân biệt cơ bản giữa KTQT truyền thống và KTQTCL.....	47
Bảng 3-1 Ảnh hưởng các nhân tố tác động đến thực hiện SMA và tác động của thực hiện KTQTCL đến thành quả.....	88
Bảng 3-2 Nhận thức về sự không chắc chắn của môi trường	94
Bảng 3-3 Nhân tố cơ cấu tổ chức	95
Bảng 3-4 Chiến lược công ty	96
Bảng 3-5 Nhân tố văn hóa công ty.....	96
Bảng 3-6 Nhân tố trình độ nhân viên KTQT	96
Bảng 3-7 Nhân tố công nghệ của doanh nghiệp sản xuất	97
Bảng 3-8 Thang đo thực hiện SMA trong doanh nghiệp SX Việt Nam	97
Bảng 3-9 Thang đo thành quả	98
Bảng 4-1 Độ tin cậy thang đo Cronbach's Alpha	112
Bảng 4-2 Ma trận xoay của nhân tố độc lập	115
Bảng 4-3 Ma trận xoay của nhân tố phụ thuộc thực hiện SMA.....	115
Bảng 4-4 Ma trận xoay nhân tố thành quả	116
Bảng 4-5 Giới tính.....	116
Bảng 4-6 Độ tuổi	116
Bảng 4-7 Kinh nghiệm	117
Bảng 4-8 Trình độ	117
Bảng 4-9 Vị trí	118
Bảng 4-10 Loại hình DNSX.....	118
Bảng 4-11 Vốn điều lệ	119
Bảng 4-12 Lĩnh vực sản xuất	119
Bảng 4-13 Khu vực	119
Bảng 4-14 Tổng hợp độ tin cậy cronbach's của thang đo nghiên cứu.....	120
Bảng 4-15 Ma trận xoay phân tích EFA	122
Bảng 4-16 Kết quả kiểm định giá trị phân biệt giữa các biến nghiên cứu.....	125
Bảng 4-17 Hệ số tin cậy tổng hợp của các nhân tố trong mô hình tới hạn	126

Bảng 4-18 Kết quả ước lượng mối quan hệ giữa các nhân tố trong mô hình lý thuyết (chưa chuẩn hóa)	127
Bảng 4-19 Kết quả ước lượng bằng Bootstrap với $N = 500$	128
Bảng 4-20 Kết quả kiểm định giả thuyết nghiên cứu	129